

Recull de notícies

Proposen un paquet d'activitats que és efectiu per a la millora dels malalts d'esclerosi múltiple

04/09/2013

Una recerca de la UdG ha demostrat l'efectivitat de l'estimulació cognitiva dels malalts d'esclerosi múltiple, a partir d'un paquet d'activitats verbals i escrites, de manipulació i informàtiques. En la recerca interdisciplinària, que ha donat lloc a una tesi doctoral, hi han participat matemàtics, arquitectes, neuròlegs i logopedes.

L'esclerosi múltiple és la malaltia neurològica crònica i incapacitant no traumàtica més freqüent entre els adults joves. El fet que no s'hagi resolt encara el guariment i que afecti un nombre important de persones té com a conseqüència una elevada sensibilitat social cap a la malaltia. El ressò mediàtic que tenen les notícies relacionades amb l'esclerosi i les campanyes de sensibilització que es duen a terme, com la iniciativa «Mulla't per l'esclerosi múltiple», que cada començament d'estiu aplega milers de persones, en són un bon exemple.

A la tesi doctoral *Projecte Em-Line!: Programa de rehabilitació cognitiva para pacientes afectados de esclerosis múltiple*, el seu autor, Jordi Gich, ha volgut verificar científicament si els malalts d'esclerosi múltiple, milloren després de seguir un programa d'estimulació cognitiva

El Projecte Em Line! ha consistit, per una banda, en la producció d'un paquet d'activitats que inclou materials de diversa tipologia, que han hagut de fer servir els malalts. De materials n'hi ha d'escrits i verbals, de manipulació o d'informàtics. En la confecció de les activitats, que s'han treballat a domicili i sense que el pacient tingués cap despesa, hi han participat matemàtics, arquitectes, neuròlegs i logopedes. Amb tot, el paquet d'activitats és només una part, allò que es podia tocar, d'una recerca interdisciplinària en què han treballat investigadors de l'Hospital Josep Trueta de Girona, de Resonància Magnètica de Clínica Girona i de la Universitat de Girona. El nucli de l'equip l'han format el neuropsicòleg Jordi Gich, que liderava la recerca, els neuròlegs Lluís Ramió i David Genís, el radiòleg Joan Carles Vilanova i els enginyers Rafael Garcia i Jordi Freixenet.

L'altra part l'han formada els quaranta-tres malalts que han participat en l'assaig, la meitat dels quals han constituït el grup de control i l'altra meitat han seguit el programa EM-Line! d'estimulació del lòbul frontal. Als uns i als altres se'ls han practicat amb regularitat ressonàncies magnètiques per tal de caracteritzar les possibles alteracions en l'activitat cerebral com a conseqüència, o no, de realitzar un determinat treball. Les proves han tingut una durada de vint-i-sis setmanes, en les quals, s'ha realitzat un estudi prospectiu de la intervenció, randomitzat i simple cec. Els resultats de l'anàlisi de

variància han demostrat que els pacients del grup experimental milloraven en sis de les divuit proves efectuades. Milloraven, concretament, en memòria visual (aprenentatge i memòria llarg termini), funcions executives (memòria de treball i accés al lèxic), atenció, velocitat de processament i capacitat de denominació.

Per a Jordi Gich el sentit del projecte ha consistit en aprofitar que «el cervell està dotat d'una certa plasticitat, perquè és capaç de refer connexions danyades amb unes altres de noves». Una plasticitat, adverteix, que està relacionada amb l'edat i la formació intel·lectual del malalt. Queda clar que com més jove s'és més capacitat d'adaptació es té.

Els resultats, que es recullen a la tesi doctoral de Gich, demostren que el material desenvolupat en el projecte Em Line! és efectiu per a la millora del trastorn cognitiu que presenten els malalts d'esclerosi múltiple.

La participació del VICOROB de la UdG

Jordi Freixenet i Rafael Garcia, investigadors de la UdG que han participat en el projecte, expliquen que l'EM-Line! és un bon exemple del que succeeix quan «de vegades entres per una porta en un espai que no coneixes i es van obrint portes noves cada cop més interessants». La reflexió dels enginyers informàtics la motiva el fet que el VICOROB va entrar en el projecte de Guich per produir els materials del paquet d'activitats i, de mica en mica, es va anar veient que podia ser molt més important aprofitar l'expertesa del grup en el camp de la detecció d'objectes a les imatges. El context tecnològic en què es mouen els radiòlegs i els neuròlegs fa que hagin de supervisar una per una les ressonàncies magnètiques per comparar-les i valorar-les. És una feina feixuga que permet certes dosis de subjectivitat i que condueix a fer que, davant una mateixa imatge, dos especialistes no acabin de coincidir en el resultat. Freixenet i Garcia busquen, doncs, la manera que els algorismes matemàtics que ha desenvolupat el VICOROB puguin ser útils en aquesta parcel·la de la medicina. En el mateix sentit, el radiòleg Joan Carles Vilanova fa valer la importància del diagnòstic per la imatge, que, de moment, «és la prova definitiva i la que ha estalviat més temps». Des de la introducció de la ressonància magnètica és possible diagnosticar el malalt amb només un brot de la malaltia i no com abans, que calien diversos brots seguits d'hospitalització. En l'EM-Line!, les ressonàncies han servit per detectar les diferents evolucions de l'activitat cerebral dels participants.

Un projecte nascut de la necessitat

Wifredo Ricart, director de l'Institut d'Investigació Biomèdica de Girona, va explicar en l'acte de presentació del projecte, l'any 2009, que els investigadors treballarien conjuntament per «contestar les preguntes que són importants per als pacients». En aquest cas, ha estat un projecte nascut directament de les necessitats d'aquests pacients, de la presa de consciència que hi ha una necessitat clínica que cal satisfer. Una de les amenaces a les iniciatives que pretenen la rehabilitació a domicili dels malalts és aconseguir que aquests perseverin, que sentin que la feina que fan els farà anar endavant. Aquest és un aspecte delicat en malalties com l'esclerosi múltiple, que són degeneratives i per a les quals no hi ha remei. Jordi Gich té present que l'EM-Line! és probable que no serveixi per a tothom, però per aconseguir la motivació del pacient cal «poder assegurar-li que si segueix el programa té un percentatge molt elevat de possibilitats de millorar». Els neuròlegs Lluís Ramió i David Genís adverteixen que no és una feina fàcil. Ramió explica que «tractem amb persones joves a les quals, sovint, el diagnòstic els causa un trastorn emocional important». Als malalts, se'ls acostuma a diagnosticar en l'edat en què comencen a treballar, a formar una família i és justament aleshores que «els has de dir que tenen una malaltia degenerativa, tot i que avui disposem de fàrmacs que poden millorar la qualitat de vida». Genís matisa que hi ha pacients que es motiven i d'altres que no tant, sobretot els que estan en les fases inicials de la malaltia, en què «no noten encara els efectes i que, potser, pensen que sempre hi seran a temps».

